

پارتى و دەولەتى سەربەخوى كوردستان

مەريوان وريا قانع

بەشى يەكەم

يەكك لە و دياردە سياسىيانەى لەمپۆكەى كوردستاندا بەئاشكرا دەبىنرئىت پىداگرئى بەردەوامى پارتى ديموكراتى كوردستانە لەسەر دامەزراندنى دەولەتئىكى سەربەخۆ بۆ كورد. ھەم سەرۆكى ھەريچو ھەم سەرۆكى حكومەت لە چەندان بۆنەى جياوازدا باسى ئەم مەسەلەيەيان كردو. بەرپادەيەك پارتى ئەو ھەستو ھىواو چاوەروانيەى لای برىكى زۆر لە خەلكى كوردستان دروستكردو كە دامەزراندنى ئەم دەولەتە مەسەلەى كاتەو ئەوھشى ئەم دەولەتە بۆ كورد دادەمەزئىت پارتىيە. لە دۇخىكى لەم بابەتەدا دەكرىت سى پرسيار لە خۆمانبەكەين. يەكەميان: ئايا ناسيۆناليزمى كوردى ئەو ھىزە ناوەكئىيەى ھەيە بتوانىت دامەزراندنى ئەم دەولەتە وەك واقعئىكى سياسى بسەپئىت؟ دووھەم: ئەو ھۆكارانە چين وا لە پارتى دەكەن بە بەردەوامى باس لە دامەزراندنى دەولەتى كوردى بكات؟ سئەھەم: ئايا ئەم باسكردنە بەردەوامى دەولەتى كوردى، يان ھەرەشە بە دروستكردنى، لە قازانجى مەسەلەى كوردە يان مادەيەكى ئىعلامىي ترسناكەو دەكرىت زەرەرو زيانئىكى گەرە لە پەيوەنديەكانى كورد بە دەولەتو مىللەتانى ناوچەكەو بەدات؟ من ھەولئەدەم لەم ستوونەدا وەلامى پرسيارى يەكەميان بەدەمەو، بەو ھىوايەى لە ھەفتەكانى داھاتوودا وەلامى پرسيارى دووھەم سئەھەمىش بەدەمەو. سەرەتا دەمەويت لەو راستىيەو دەستئىبەكەم كە رەنگە زەحمەتئىت كوردئىك بدۆزىنەو كە لانى كەمى ھەستى نەتەوايەتى تئىدابئىت، پئىناخۆشبئىت دەولەتئىكى سەربەخۆ بۆ كورد دروستبئىت. يان خەونى ئەو نەبىنئىت ئالائى كوردستانئىش لەگەل ئالائى مىللەتە سەربەخۆكانى ترى دونيادا لە ناوەندە جىھانئىيەكاندا بشەكئىتەو. بەلام لەم راستىيانەش سادەتر ئەوھە كە دروستكردنى دەولەت لە رۆژھەلاتى ناوەراستو دونىاي سياسى ئەمپۆدا بەحەزكردنو ئارەزووكردنو وىستى سياسى روت دروستنابئىت. دروستكردنى دەولەت لە واقعداو باسكردنى لە رادىوۆ تەلەفئىزۆنەكاندا دوو شتى جياوازن. لە راستىدا ھىزئىكى سياسى بىەويت دەولەت دروستبكات، پئىشوخەت لە ميدياكاندا باسناكات، بەلكو لەسەر زەمىنى واقع دروستئىدەكاتو دواتر بە دونىاي دەوروبەرى رادەگەيەئىت. ئەوھى بەردەوام دەنگەدەنگى ئەو بكات كە دەولەت دروستدەكات، ئاشكرايە نيازى دروستكردنى دەولەتى نىيە. چونكە ھەرەشەكردنو توانائى پىادەكردنى ھەرەشەكردن يەكشت نين. بوونى ھەزاران بالندە بە ئاسمانەو شتىكە جياواز لەوھى كە برسئت بوو بالندەيەكت ھەبئت گۆشتەكەى بخۆيت. وەكچۆن گرئى بالندە پئوىستى بە كۆمەلئىك ئامرازى تايبەتى ھەيە، لە تۆپو تەپكەو شارەزايىو لئزانئىيەو بىگرە، بۆ توانايەكى گەرە لە دانبەخۆداگرئنو چاوەروانىكردندا، ئاواش دروستكردنى دەولەت پئوىستى بۆ كۆمەلئىك ئامرازى گرنگ ھەيە كە دەبئت لەئارادابنو دەسەلاتت بەسەرياندا بشكئت. پرسيارەكە ئەوھە ئايا كورد، بەتايبەتى حىزبە سياسىيەكانى كوردستانو لە پئىش ھەمووانئىشەو پارتى، ئەو ئامرازانەيان لەبەردەستدایە كە بتوانن دەولەتى كوردىي پئىدروستبەكەن؟ ئايا پئىداوئىستئىيە ناوەكئىيەكانى دروستكردنى دەولەتئىكى كوردى لەمپۆكەى كوردستانى عئراقدا ئامادەيە؟ خوينەرئىك

ئاڭاي لە نووسىنەكانى من بىت دەزانىت وەلامى من بەم پرسىيارە نەخىرە .ئەزموونى پازدەسالى رابردووى دەسەلاتى سىياسى كوردى نەك ئەزموونى دابىنكردى لانىكەمى ئەو مەرجانە نىيە كە دروستكردى دەولەتلىكى كوردى پىيوستى پىيەتى، بەلكو ئەو مۇدىلى بەرپۆبەردى ئابورىيى و ئىدارىيى و سەربازىيى و سىياسىيەى لە كوردستاندا بالادەستىانكردو تەواو ناكۆكە بە ھەولدان بۆ دروستكردى دەولەتلىكى سەربەخۆ. ئەگەر دروستكردى دەولەتى سەربەخۆى كوردى كۆمەلىك رىگرى گەورەى ناوچەيى و دەرەكى لەبەردەمدابىت، ئەوا يەكلىك لە رىگرە ھەرگەورەكان شىوازي سىياسەتەتكردن و ئىدارەدان و رىكخستن و ھەلسوكەوتى حىزبە سىياسىيەكانى كورد خۆيانن، لەپىش ھەمووشىانەو پارتى و يەكلىتى. بۆ دروستكردى دەولەتلىكى كوردى لە ژىنگەو ھەلومەرجىكى ناوچەيى دوژمنكارى لەو بابەتەى كە كوردى تىدا دەژى، پىويستمان بە دابىنكردى كۆمەلىك مەرجى زۆر ھەيە كە من لىرەدا ھەرە سادەكانىان باسدەكەم. يەكەم، بوونى كۆمەلگايەكى بەھىز كە تواناى خۆژياندى ھەبىت. ئەمەش ماناى بوونى كۆمەلگايەك بۆ مسۆگەركردى ژيانى خەلكەكەى بە دەگەمەن نەبىت پىويستى بە دونياى دەوروبەرى خۆى نەبىت. ئەو دەولەتەى دادەمەزرىت دەبىت ئابورىيەكى ھەبىت كە پىداويستىيە ھەرە سەرەكى و گرنگەكانى دانىشتوانەكەى لەناوخۆى كۆمەلگاكەدا دابىنكات. بەرگەى گەمارۆى ئابورىيى بگرىت و دەرەقەتى فشارە دەرەكىيەكان بىت. ئەمەش رىك پىچەوانەى ئەو كۆمەلگايەيە كە دەسەلاتدارانى كورد لە پازدە سالى رابردوودا دروستىانكردو. رەنگە بەدرىژايى مېژووى خۆى كۆمەلگايى كوردى بە ئەندازەى ئەمپۆكە چاوى لەدەستى دراوسىكانى نەبووىت. ئەمپۆ بۆ دابىنكردى سادەترىن پىداويستىيەكانى ژيانى رۆژانە، لە نان و ئاوو خۆراك و سوتەمەنى و ھتد... ئەم كۆمەلگايە پىشتى تەواوى بە دونياى دەرەوہى خۆى بەستوو. بەتايبەتى پىشتى بەو دەولەتانە بەستوو كە كوردىان خۆشناوىت و كوردستانىان گەمارۆ داو. ئەمەش واىكردو ژيان و بژىوى ئەم كۆمەلگايە لەژىر رەحمەتى ئەو دەولەتە دراوسى ناخەزانەدا بىت. دووھەم، كۆمەلگايى كوردى بەدرىژايى مېژووى خۆى بەقەد ئەمپۆكە كۆمەلگايەكى بىبەرھەم نەبوو. بوونى زىاد لە مىليۇنىك فەرمانبەرى بىئىش، بۆ نمونە، ھەرەشەيەكى كوشندەيە لە ھەموو خەون و ويست و ئارەزوويەكى سەربەخۆبوون. دابىنكردى موچەو پىداويستىيەكانى ژيانى ئەم لەشكرە بىئىشو بىبەرھەمە پابەستبوونى كوردستان بەدەرەوہى خۆيەو، بەتايبەتى بە بەغداو، بەرادەيەكى كوشندە گەورەكردو. سىھەم ئەو مۇدىلە سىياسىيەى پارتى و يەكلىتى لە كوردستاندا دروستىانكردو مۇدىلىك نىيە وىنەى ئەزموونىكى دىموكراسى و رىزگر لە مافەكانى مرۆفو شەفافو ئامادە بۆ لىپرسىنەوہى ياساى بە دونياى دەرەو نىشاندا بىت، تا لە دۆخى جىابوونەو دا كۆمەلگايى نىودەولەتى ئامادەبىت بەرگرى لىبكات. بەپىچەوانەو ئەم مۇدىلە سىياسىيە لەبەردەم راي گىشتى جىهانىدا وەك مۇدىلىكى گەندەل و ناشىرىن و پىر ناكۆكى و پارچەپارچە ناسراو كە چەند خىزان و بنەمالەيەك بەرپۆبەيدەبەن و ۴۲ وەزىرى پىويستە بۆ بەرپۆبەردى سى شار. بە مانايەكى دىكە ئەم مۇدىلە سىياسىيەى كورد دۆستى دەرەكى نىيە. چوارەم، لە رووى سەربازىيەو كورد نەك ناتوانىت بەرگرى لە دروستكردى دەولەتلىكى سەربەخۆبكات، بەلكو ئەو ھىزە چەكدارەش كە تا ئەمپۆ ھەيەتى ھىزىكى مىلىشىياى و حىزبىيەو ئەوہى دەجولتەنىت ئىرادەى حىزبو ھەندىك لە دەسەلاتدارەكانىەتى نەك ئىرادەو پلان و نەخشەيەكى نەتەوہىي. پىنجەم، ئەو پەيوەندىيەى كە دەسەلاتداران و خەلكى كوردستانىش بەيەكدىيەو گرىدەدات پەيوەندىيەك نىيە خەلك تىايدا ئامادەبىت تا سەر ئىسقان بەرگرى لە دەسەلاتدارەكانى بكات. بەپىچەوانەو وىنەى

دەسەلاتدارانى كورد لە دیدى خەلكى كوردستاندا ویتەى كۆمەلەىك كەسانى نابەرپرسىيارو گەندەل و
ياساپیشتیكەرو ناعادیلو زۆر شتى دیکەى لەم بابەتەن. هەموو ئەمانە وادەكەن باسكردنى
دروستكردنى دەولەتیکى كوردى لەناوخۆى كوردستاندا هیچ بناغەو بنەمايەكى نەبییت. ئەى كەوابوو
پارتى بۆ بەردەوام ئەم باسە دەهیئیتە پيشەوه؟ لە ستوونى داھاتوودا هەولئەدەم وەلامى ئەم
پرسىيارە بدەمەوه.